

MELDURIN

Arbeiðsloysi er størsta samfelagsliga avbjóðingin

– Vit skulu ikki bara gjalda pening út til tey arbeiðsleysu, men í størri mun kunna okkum um, hvør tørvurin er hjá arbeiðsgevarunum kring landið. Tað sigur nýggi stjórin í ALS, Magni á Deild Olsen

Rannvá G. Fossaberg

Tá Magni á Deild Olsen mána-dagin setti seg í stjórasessin í Arbeiðsloysisskipanini, var tað hjá einum stovni, ið hevur 80 milliónir í halli. Um søkkandi ALS-skútan ikki verður vend, blívur kassin tómur, áðrenn fyra ár eru liðin.

– Tað er eingin ivi um, at tann størsta avbjóðingin hjá mær sum stjóri er at fáa búskapin hjá stovninum at hanga saman. Tað kann gerast upp á ymsar mátar, men fyrst og fremst skal tað gerast á ein hátt, sum hevur eina ávirkan rættiliga skjótt. Ein máti er at hækka inngjaldið, men tað er ikki óhugsandi, at neyðugt verður at hyggja at útgjaldsviðurskiftunum eisini, sigur Magni á Deild Olsen.

Í meðal fær ein arbeiðsleysur persónur 12.000 krónur um mánaðin.

– Útgjaldið er ikki høgt í mun til livikostnaðin í Føroyum, og hjá fleiri er útgjaldið ov lágt. Líka mikið, hvussu vit gera við útgjaldið, nú tá tað skal sparast, skal tað altíð vera soleiðis, at tað skal loysa seg at arbeiða. Soleiðis skal skipanin verða sett saman.

Kostnaðar-mikið at reka

Rakstrarkostnaðurin av ALS er 20 milliónir, men illa ber til at gera sparingar á tí økinum, heldur nýggi stjórin.

– Við tí virkseminum, sum vit hava á ALS í lötuni, kostar

tað áleið 20 mió. krónur at reka stovnin, og hóast vit longu hava framt ymsar sparingar í sambandi við rakstrinum av stovninum, verður tað torført at fáa fleiri pengar til vega á tann hátt, heldur Magni á Deild Olsen og heldur fram:

– Vit hava longu gjørt broytingar í teimum ymsu mannagongdunum, og við at hava fingið sjálvavgreiðsluna hava vit eisini spart upp á útreiðslurnar. Eg haldi ikki, at ALS er dýrari at reka enn aðrir stovnar, sum mann kann samanbera okkum við, sigur Magni á Deild Olsen.

Í lötuni eru umleið 1400 fólk í landinum arbeiðsleys. Skal raksturinn av ALS hanga saman, skal hetta talið niður í eina helvt.

– Kreppan í Europa, sum byrjaði í 2008, rakar avgjört eisini okkum og hevur stóra ávirkan á skapanina av nýggjum arbeiðsplássum. Tí er avmarkað, hvussu nógv arbeiði er til øll tey 1400 fólkin, sum í lötuni eru arbeiðsleys. Tí er tað mest realistiska at gera broytingar í inngjaldi og útgjaldi, um vit skulu sleppa av við tær 80 milliónirnar, sum vit hava í halli, men eisini tað eru eisini onnur amboð at minka um hallið, greiðir Magni á Deild Olsen frá.

Mugu hugsa øðrvísi

Hóast størsta avbjóðingin fyri nýggja ALS-stjóran er at fáa búskapin hjá stovninum

at hanga saman, leggur hann dent á, at ALS á ongan hátt skal gloyma tey fólkin, sum eru í skipanini.

– Ja, broytingar og sparingar mugu fara fram, men vit mugu ikki av tí orsök gloyma leiklutin hjá ALS og tey fólkin, sum eru í skipanini, sigur Magni á Deild Olsen og vísir á, at tá arbeiði ikki eru tøk til øll, sum eru í ALS, er neyðugt at hugsa øðrvísi.

– Vit skulu broyta kon-

septið. Vit skulu ikki bara gjalda pening út til tey arbeiðsleysu, men í størri mun kunna okkum um, hvør tørvurin er hjá arbeiðsgevarunum kring landið. Á henda hátt kunnu vit virka fyri, at fólk við røttum førleikum eru tøk, tá arbeiðsgevarar hava tørv á teimum, sigur Magni á Deild Olsen.

Av somu orsök fer ALS at seta enn meira fokus sett á førleikamenning.

– Ein av stóru avbjóðingunum er, at fleiri av teimum arbeiðsleysu eru tilkomin fólk við starvsroyndum, men ikki formligum útbúgvingum. Í dag er ein hægri útbúgving nógv staðni ein fyrirtreyt, og tiskil kunnu arbeiðsmøguleikarnir hjá hesum fólkunum vera avmarkaðir, fortelur Magni á Deild Olsen og heldur fram:

– Tí skulu vit hjálpa hesum fólkunum at fáa teir førleikarnar, sum arbeiðsgevararnir spyrja eftir, sigur Magni á Deild Olsen og nevni-ir telduskeið og 10. flokk sum dømi.

Fyri hann er tað týðningarmikið, at aktiveringin, sum ALS skipar fyri, peikar sama veg, sum tørvurin hjá arbeiðsgevarunum.

– Harumframt er umráðandi, at aktiveringin tekur stóði í evnunum og ynskjunum hjá tí einstaka, og at tey sleppa at menna teirra fakligu og sosialu førleikar, at tey uppliva nakað og kenna seg sum partur av samfelagnum. Sum dømi kann eg nevna verkætlanina við Vakstrarhúsinum í Sandavági, sum hevur víst seg at riggað væl. Men aðrar verkætlanir eru eisini ávegis.

Tekur við avbjóðingini

Tá Magni á Deild Olsen søkti stjórarstarvið í ALS, hevði hann frammanundan virkað sum figgjarleiðari á stovninum í hálvttíðja ár. Júst hetta heldur hann kemur

sær til fyrimuns, nú hann er stjóri.

– Eingin kennir skipanina betri enn leiðslan. Eg kenni stovnin, umhvørvið og eisini ta stóru avbjóðingina, sum hetta starvið hevur við sær, sigur Magni á Deild Olsen, og slær fast, at arbeiðsloysi er kanska størsta samfelagsliga avbjóðingin í lötuni, og hana lyftir ALS ikki einsamalt. Tí er umráðandi, við góðum samstarvi.

Hann dylur ikki fyri, at alt rokið, sum stóðst av fráfaringaravtaluni hjá undanfarna stjóra, ávirkaði hann og restina av starvsfólkunum hjá ALS. Men hóast tætta sambandið við fyrrverandi stjóran, var hann ongantíð í iva um at søkja stjórarstarvið.

– Sjálvandi ávirkar tað okkum øll, tá stovnurin fær negativa umtalu, men í hesum føri føldi eg ikki, at eg var partur av rokinum. Orsøkin til at eg søkti starvið er tann, at mær dámar væl at hava ávirkan, har eg eri, og at eg kann gera mun, sigur Magni á Deild Olsen, sum tó eisini viðgongur, at uppgávan at fáa stovnin at virka optimalt og samstundis fáa búskapin at hanga saman, er ein torfør uppgáva.

– Útlini eru kanska ikki bestu, men vónirnar eru góðar. ALS er ein týðningarmikil stovnur, og mín drívmeði er at ávirka gongdina rætta vegin.